

UNITATEA NCP@UEFISCDI

Analiză probleme și provocări privind participarea la Horizon Europe

Executive summary Concluzii și recomandări

Disclaimer:

Acest document a fost elaborat de echipa NCP@UEFISCDI în scop informativ și analitic, ca parte a activităților de sprijinire a participării României la programul Horizon Europe. Conținutul său se bazează pe date colectate prin chestionare, interviuri cu aplicanți și analiza internă a interacțiunilor directe desfășurate în perioada 2024–2025. Informațiile, concluziile și recomandările prezentate reflectă percepțiile exprimate de aplicanți, observațiile echipei NCP și nevoile recurente identificate în practică. Documentul nu are caracter normativ sau decizional, nu reflectă poziția oficială a Comisiei Europene sau a altor autorități naționale și nu garantează succesul în procesul de aplicare la apelurile Horizon Europe.

Scopul său este acela de a contribui la îmbunătățirea serviciilor de sprijin și la fundamentarea unor măsuri strategice naționale. Aplicanții sunt încurajați să consulte documentația oficială a Comisiei Europene și să ia decizii informate în funcție de contextul fiecărui apel și specificul organizațional.

Cuprins

Executive Summary.....	4
Concluzii generale – Survey Horizon Europe 2025	5
Recomandări strategice – pe baza rezultatelor Survey Horizon Europe 2025.....	6
Concluzii generale – Interviuri Horizon Europe 2025	7
Recomandări strategice – din perspectiva aplicanților intervievați Horizon Europe 2025.....	8
Concluzii generale – Probleme și provocări HE identificate de NCP@UEFISCDI	9

Executive Summary

În perioada aprilie–iunie 2025, Unitatea NCP@UEFISCDI a desfășurat o serie amplă de activități de colectare și analiză a nevoilor aplicanților români la programul Horizon Europe. Aceste demersuri au inclus:

- un chestionar național adresat comunității științifice din România, transmis către peste 3.000 de persoane, care a generat 195 de răspunsuri complete și 62 de sugestii deschise;
- interviuri calitative cu peste 30 de aplicanți activi din multiple categorii instituționale (universități, institute, muzee, IMM-uri), acoperind toate programele gestionate de NCP@UEFISCDI (ERC, MSCA, Cluster 2, Cluster 6, EIC, EIE, Widening&ERA);
- analiză internă a provocărilor identificate de echipa NCP în interacțiunile directe cu peste 250 de aplicanți în perioada 2024–2025.

Scopul acestui efort integrat a fost acela de a documenta provocările concrete întâmpinate în accesarea Horizon Europe, de a identifica nevoile recurente de sprijin și de a formula direcții strategice pentru optimizarea activității NCP@UEFISCDI și a participării României la programul-cadru european.

Documentul de față reprezintă o sinteză strategică (executive summary) ce reunește concluziile principale și recomandările formulate pe baza celor trei surse de analiză. Aceste constatări reflectă percepțiile și experiențele aplicanților, coroborate cu observațiile directe ale echipei NCP@UEFISCDI, și oferă o viziune coerentă asupra punctelor forte, vulnerabilităților și oportunităților de acțiune pentru creșterea performanței naționale în Horizon Europe.

Recomandări strategice

➤ Pentru NCP@UEFISCDI

Extinderea și profesionalizarea serviciilor: Ghiduri aplicate, pre-check, studii de caz, mentorat personalizat. Traininguri avansate pe redactare de propuneri de proiecte HE.

Vizibilitate și proximitate: Evenimente recurente în universități/institute, promovare prin rețele.

Parteneriate active: Colaborare strânsă cu structuri de suport europene și alumni HE.

➤ Pentru organizații aplicante (universități, institute, IMM-uri)

Strategie HE instituțională: Departament dedicat proiectelor de cercetare-inovare UE (ex. Horizon Europe și nu numai).

Creșterea vizibilității: Profiluri F&T complete, participare activă la brokerage și EEN.

Dezvoltarea echipelor de proiect: Training în management, elaborare propuneri, coordonare consorții.

➤ **Pentru MEC/ANC**

Sincronizare strategică: Mecanism de cofinanțare pentru toate apelurile HE care necesită cofinanțare, inclusiv pentru IMM-uri.

Simplificare administrativă: Facilitarea transmiterii ESR-urilor la timp, instrumente eficiente de comunicare.

Finanțare dedicată HE: Apeluri ERC-like, sprijin pentru redepunere și implementare (ex. instrument pre-check pentru toate programele din HE) .

➤ **Pentru aplicanții individuali**

Dezvoltarea unui parcurs HE personalizat: Participare la sesiuni aplicate, simulări, mentoring 1:1.

Pregătire pe termen lung: Construirea strategică a CV-ului (track record), familiarizare cu limbajul HE.

Acces la comunități și resurse: Grupuri tematice de exemplu pentru clustere, dar nu numai, rețele MSCA/ERC România, alumni HE.

Propunere: **Crearea unui HUB NAȚIONAL HORIZON EUROPE** - Un ecosistem interconectat de sprijin, care să includă rețea extinsă NCP + experți externi; platformă digitală pentru sprijin, matchmaking și pre-check; sinergie ANC–UEFISCDI–universități pentru politici HE coerente.

Concluzii generale – Survey Horizon Europe 2025

- Interes crescut pentru participarea la Horizon Europe.
- Peste două treimi dintre respondenți intenționează să aplice la apeluri HE în perioada 2025–2026.
- Există un potențial semnificativ de mobilizare, în special în Pilonul II (clustere tematice), MSCA, Widening și infrastructuri.
- Profilul aplicanților: dominant academic, cu implicare modestă a mediului privat.
- Majoritatea provin din universități și institute de cercetare.
- Implicarea IMM-urilor, ONG-urilor și altor actori non-academici este redusă.
- Gradul de experiență este inegal și orientat spre roluri de partener.
- Cei mai mulți aplicanți au participat la 1–5 proiecte, predominant ca parteneri.
- Mai puțin de 20% au avut roluri de coordonatori.

- Cunoștințele despre Horizon Europe sunt de nivel mediu–scăzut.
- În special în ceea ce privește: structura programului, regulile de depunere, criteriile de evaluare și utilizarea platformei Funding & Tenders.
- În programele unde interacțiunea a avut loc (ex. Widening), sprijinul a fost apreciat pozitiv.
- Cerere clară pentru activități aplicative și specifice.
- Cele mai solicitate: workshopuri de redactare, ghiduri practice, discuții 1:1 și webinarii tematice.
- Sprijinul general este considerat util, dar insuficient pentru elaborare și implementare.

Recomandări strategice – pe baza rezultatelor Survey Horizon Europe 2025

A. Pentru echipa NCP@UEFISCDI

Diversificarea și aplicarea formelor de sprijin. Organizarea de workshopuri tematice aplicate pe elaborare, structurate pe tipuri de apel (ex. MSCA-PF, CSA, RIA). Lansarea de ghiduri sintetice și materiale video pentru apeluri frecvent vizate.

Creșterea vizibilității și proximității serviciilor NCP. Campanii de informare targetate pe universități, institute, dar și IMM-uri și ONG-uri. Promovare activă a canalelor de contact NCP, inclusiv pe rețele profesionale și platforme tematice (ex. MSCA-NET, EU4HEALTH).

Sprijin individualizat și segmentat. Sprijin prin discuții 1-la-1 pentru aplicanți aflați în stadii avansate de redactare. Sesiuni de simulare a evaluării propunerilor, cu feedback structurat (mock evaluation panels).

B. Pentru organizațiile aplicante

Profesionalizarea scrierii de proiecte și crearea de structuri HE interne. Formarea unor echipe instituționale HE cu competențe în redactare, management și parteneriate. Încurajarea asumării rolurilor de coordonator în consorții, inclusiv prin stimulente interne.

Creșterea vizibilității instituționale în rețele europene. Completarea și actualizarea profilurilor în F&T portal. Participare activă la evenimente de brokeraj și la platformele de matchmaking (ex. Enterprise Europe Network).

C. Pentru aplicanții individuali

Formare continuă și planificare strategică. Acces la formate mixte de training (webinarii, studii de caz, ateliere practice). Implicare în comunități tematice sau rețele naționale HE (ex. alumni MSCA, coordonatori CL6 etc.).

Familiarizare cu ecosistemul Horizon Europe. Utilizarea activă a portalului Funding & Tenders și a resurselor oferite de Comisia Europeană. Cunoașterea regulilor de evaluare, a formatelor de propunere și a abordărilor de tip impact-implementare.

Concluzii generale – Interviuri Horizon Europe 2025

1. Dificultăți recurente în elaborarea propunerilor. Problemele cele mai frecvente menționate de aplicanți:

- dificultăți în formularea ideilor „breakthrough” (ERC);
- structurarea neclară a propunerilor (MSCA, CL2, EIC);
- necunoașterea formatelor (CSA, MSCA-DN, MSCA-PF);
- lipsă de sprijin în înțelegerea componentelor orizontale (Open Science, Ethics, Gender).

2. Lipsa vizibilității internaționale și a partenerilor relevanți. Găsirea partenerilor internaționali și a coordonatorilor de consorții este o barieră majoră (mai ales în MSCA, CL2, CL6). Instituțiile românești nu sunt vizibile sau atractive pentru actori europeni din rețele de excelență.

3. Rol limitat al instituțiilor gazdă și suport intern slab. Suportul oferit de instituții este predominant administrativ (contractare, legal), rar strategic sau științific. Lipsesc centre instituționale pentru sprijin HE, în special pentru propuneri complexe (ERC, EIC, CSA).

4. Sprijinul NCP este valoros, dar subutilizat. Aplicații care au interacționat direct cu NCP@UEFISCDI apreciază calitatea sprijinului primit. Totuși, mulți aplicați nu au apelat deloc la NCP@UEFISCDI sau nu au știut cum să o facă.

5. Blocaje strategice și instituționale persistente. Cultura instituțională este adesea descurajatoare: „nu avem șanse”, „ERC nu e pentru noi”. Timpul insuficient pentru elaborarea propunerii, lipsa mentoratului și lipsa resurselor interne (traducere, proof-reading, feedback extern) sunt frecvente.

Recomandări strategice – din perspectiva aplicaților intervievați Horizon Europe 2025

A. Pentru NCP@UEFISCDI

- Sprijin aplicat și specific.
- Organizarea de workshopuri structurate pe secțiuni de propunere (Excellence, Impact, Implementation).
- Sesiuni de feedback 1:1 și sprijin pentru redepuneri (inclusiv pe baza ESR).
- Promovarea studiilor de caz locale și a modelelor de succes românești.
- Vizibilitate și proximitate.
- Organizarea de sesiuni Q&A și vizite NCP@UEFISCDI în centre de cercetare-inovare din diverse regiuni.
- Crearea de micro-comunități tematice (ex. MSCA România, ERC Dialog, EIC Explorers).
- Mentorat formalizat.
- Lansarea unor scheme de mentorat național (cu foști aplicați, evaluatori, alumni).
- Implicarea cercetătorilor români din diaspora ca mentori externi.

B. Pentru organizațiile aplicante

- Dezvoltarea capacității HE la nivel instituțional.
- Înființarea de centre de sprijin HE (propuneri, parteneriate, diseminare).
- Formarea echipelor interne specializate (manageri de proiect, experți în elaborarea de propuneri, experți în impact și comunicare).
- Promovarea instituției în rețele europene.
- Profiluri complete și atractive pe portalul F&T.

- Participare strategică la evenimente de brokerage și la rețelele tematic-europene.

C. Pentru MEC/ANC, autorități publice

- Lansarea unui cadru național de sprijin pentru proiecte HE, inclusiv pentru cele cu cofinanțare.
- Cofinanțare pentru proiecte cu Seal of Excellence și cele de tip COFUND.
- Suport pentru redepunere (finanțare costuri administrative sau servicii externe).
- Crearea unui program de stimulare instituțională HE.
- Recunoașterea instituțiilor cu performanță în HE.
- Atribuirea de punctaj suplimentar/bonus în apelurile naționale pentru implicare activă în Horizon Europe.

D. Pentru aplicanții individuali

- Pregătire strategică și susținută privind aspecte Horizon Europe, inclusiv elaborarea unei propuneri de proiect HE de succes.
- Construirea unui CV competitiv pentru apeluri precum ERC/MSCA/Widera.
- Acces la rețele și colaborări internaționale.
- Participare la platforme și rețele tematice naționale și europene.
- Colaborări pre-competitivitate (ex. proiecte Erasmus+, COST, Twinning).

Concluzii generale – Probleme și provocări HE identificate de NCP@UEFISCDI

1. Progres vizibil în sprijinul aplicanților individuali

Intervențiile NCP (1-la-1, traininguri, materiale video, orientare către apeluri potrivite) au dus la creșterea încrederii în aplicare, îmbunătățirea calității propunerilor, identificarea timpurie a aplicațiilor nereușite cu potențial de redepunere.

Rezultatul: sprijinul NCP@UEFISCDI este perceput ca eficient și valoros acolo unde există interacțiune directă.

2. Instituțiile aplicante sunt slab pregătite și fără strategie HE

Persistă lipsa unei viziuni instituționale privind participarea la Horizon Europe: implicare redusă în consorții cu rol de coordonatori; vizibilitate scăzută pe plan internațional; suport administrativ limitat sau inexistent în etapa de aplicare și implementare.

Consecință: participarea românească rămâne predominant pasivă (ca partener, nu coordonator).

3. Activitatea NCP este activă, dar fragmentată și subdimensionată

NCP@UEFISCDI oferă sprijin structurat pentru doar o parte dintre programele din Horizon Europe (i.e. ERC, MSCA, CL2, CL6, EIC, EIE, EIT, Widera). NCP@UEFISCDI nu poate oferi asistență și sprijin pe celelalte programe din Horizon Europe.

Consecință: sprijinul din partea NCP (la modul general și nu cu referire la NCP@UEFISCDI) este uneori perceput ca discontinuu, general sau greu accesibil.

4. Rol slab al MEC/ANC în facilitarea sistemică

Probleme persistente sunt: întârzierea livrării rapoartelor ESR către NCP@UEFISCDI; lipsa mecanismelor de sprijin pentru propunerile de calitate nefinanțate (ex. Seal of Excellence); lipsa coerenței cu alte instrumente europene și naționale de cercetare-inovare (ex. COST, ERASMUS+).

Efect: scăderea eficienței unei intervenții centralizate/coordonate în creșterea participării la HE.